

management and successfully apply them developing own growth strategies for major industrial productions and choosing between standard strategies when it comes to small or medium businesses that do not have opportunities to develop their own strategies.

Key words: *EI, strategy, development, exports, restructuring.*

УДК 336.012.23

П. О. Скок

ОСНОВНІ МЕХАНІЗМИ Й ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

У статті розглянуто сутнісні характеристики та особливості використання основних інструментів фінансово-економічної політики держави у сфері підтримки підприємницької діяльності. Проаналізовано різновиди субсидій, які можуть надаватись державою суб'єктам господарювання за класифікацією Світової організації торгівлі. Визначено принципову різницю і механізми надання адресних і неадресних субсидій. Досліджено вплив субсидій на конкурентне середовище і умови зовнішньої торгівлі. Окреслено особливості світового досвіду у використанні практик державного субсидування підприємств на сучасному етапі.

Ключові слова: *фінансовий трансфер, субсидія, податкові стимули, державна підтримка, конкуренція, фінансово-економічна політика.*

Постановка проблеми. Державна фінансова політика має досліджуватись як вагома складова системи економічного регулювання, підвищення дієвості бюджетної та монетарної політики сприятиме посиленню результативності структурних змін економіки. В умовах трансформаційних перетворень посилюється необхідність стимулювання ділової та інвестиційної активності, вдосконалення механізму фінансового регулювання соціально-економічного розвитку країни. Державна підтримка підприємницької діяльності може здійснюватися з використанням широкого кола доступних для держави фінансових інструментів. Ключовою особливістю інструментів фінансово-економічної політики підтримки підприємств державою є те, що їх застосування потребує безпосереднього виділення коштів з бюджету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню сутнісних характеристик та особливостей використання інструментів фінансово-економічної політики держави на сучасному етапі присвячено наукові праці низки вчених-економістів, таких як У.В. Ковалишин [1], О.В. Процько [2], Е.І. Гатаулліна [3], Г.М. Степанова [4], В.М. Шелудько [5] та ін. Доробок зазначених вчених містить ґрунтовні розвідки з питань використання фінансових інструментів в умовах розгортання кризових ситуацій в економіці, оцінку практики їх використання в Україні, а також взаємозв'язку між фінансовою політикою та економічним зростанням. Втім, особливостям використання інструментів фінансової політики в контексті розвитку міжнародних економічних відносин залишається присвячено недостатньо уваги, що визначає необхідність подальших досліджень.

Виклад основного матеріалу. Поняття субсидії визначається як всі форми втручання держави в економічну діяльність, внаслідок яких змінюються ціни на товари або на фактори виробництва (а також умови конкуренції) на користь окремих підприємств або сфер економічної діяльності [6, с. 188-189].

Міністерство фінансів Німеччини не відносить до субсидій витрати, спрямовані на виконання загальнодержавних функцій, наприклад, витрати на оборону або на проведення фундаментальних наукових досліджень. Але на практиці розподілити, які з витрат спрямовуються на підтримку підприємства, а які на реалізацію загальнодержавних функцій, може бути складно.

Субсидією також вважається фінансовий трансфер на користь підприємств, тобто це поняття трактується у вузькому контексті. Для визначення субсидії у широкому контексті застосовується поняття «державної допомоги» (state aid), яка визначається як «форми сприяння, що здійснюються державними органами або органами, що фінансуються за державний кошт, які надаються підприємствам на дискреційній основі, та які мають потенціал до викривлення конкуренції та нанесення шкоди торгівлі» [7].

У рамках Угоди СОТ про субсидії та компенсаційні заходи до поняття субсидії відноситься фінансове сприяння, що надається на території країни-члена СОТ урядом або будь-яким державним органом у вигляді наступних бюджетно-податкових інструментів:

- пряме переведення грошових коштів (наприклад, дотацій, позик або вливань капіталу), потенційну пряму передачу грошових коштів або зобов'язань (наприклад, гарантій за позиками);
- відмова від доходів, що йому належать, або їх нестягнення (наприклад, податкові кредити);
- надання товарів та послуг, крім загальної інфраструктури, або за купування товарів чи послуг;
- здійснення платежів до механізму фінансування, або доручення приватній установі виконувати одну чи більше функцій, означених вище, які б за звичайних умов виконувалися урядом.

Оскільки різні субсидії мають різний вплив на конкуренцію та торгівлю, Угода СОТ передбачає диференційований підхід до використання різних субсидій. Так, Угодою обмежується використання лише адресних субсидій, які спотворюють вільну конкуренцію, викривлюють розподіл ресурсів в економіці та завдають шкоди торгівлі. У той самий час застосування неадресних субсидій дозволяється і не обмежується в рамках СОТ, оскільки вони не справляють значного негативного впливу на конкуренцію та торгівлю.

Неадресною є субсидія, яка надається на основі об'єктивного критерію (наприклад, кількість працівників або розмір підприємств) та не створює переваг для окремих підприємств чи галузей відносно інших. Такі субсидії є дозволеними в рамках СОТ, і тому уряди країн-членів СОТ можуть вільно використовувати цей інструмент для вирішення економічних та соціальних завдань. До неадресних субсидій, які економічна наука визначає як нейтральні та недискримінаційні, не застосовуються компенсаційні заходи [8, с. 15-16].

Субсидія є неадресною, якщо існує загальнодоступне автоматичне право на її отримання за умови дотримання об'єктивних економічних критеріїв та вимог, а саме:

- чітко встановлені критерії, які визначають право на отримання та розмір субсидії;
- право на отримання субсидії є загальнодоступним і автоматичним;
- субсидія є горизонтальною у застосуванні;
- критерії та умови надання субсидії суворо дотримуються та піддаються перевірці [9].

У зв'язку з тим, що Угода про субсидії і компенсаційні заходи забороняє одні інструменти стимулювання вітчизняного виробництва, проте дозволяє інші, існує необхідність пошуку та розроблення ефективних програм та механізмів субсидування в

рамках загальноприйнятих міжнародних норм.

Напрями неадресних горизонтальних програм субсидування, які можна вільно використовувати в рамках СОТ для вирішення економічних та соціальних завдань, включають наступні:

- державна підтримка науково-дослідної діяльності підприємств (вивчення інформації та проведення досліджень, необхідних для розвитку технологічних потужностей, впровадження інновацій, управлінських технологій та адаптації до міжнародних стандартів);

- послуги у сфері маркетингу – сприяння проведенню маркетингових досліджень для поширення серед національних виробників інформації про зовнішні ринки збуту: технічні стандарти та вимоги щодо якості, маркетингові канали збуту, потреби та уподобання зарубіжних споживачів тощо;

- сприяння впровадженню міжнародних стандартів якості;
- розвиток загальної інфраструктури обслуговування виробництва та експорту;
- навчання та перекваліфікація робочої сили та управлінців;
- підтримка малого бізнесу;
- впровадження підприємствами нових стандартів охорони довкілля.

Різні застосування терміну субсидії згідно різноманітних підходів призводить до того, що порівняння статистики по субсидіям з різних джерел може бути абсолютно недоречним, оскільки визначення даного поняття різняться у підходах різних дослідників та організацій. Наприклад, відповідно до системи національних рахунків при розрахунку обсягів субсидії не враховуються податкові пільги та пільгові кредити. Але вони включаються до звіту Міністерства фінансів Німеччини з субсидій. У свою чергу даний звіт не включає підтримку науково-дослідних розробок. При цьому звіт Міністерства фінансів Німеччини може включати до субсидій низку заходів, які згідно підходів ЄС не вважатимуться державною допомогою, оскільки не впливають на конкуренцію на спільному ринку ЄС.

На основі узагальнення різних підходів до визначення поняття державної підтримки підприємств слід виокремити наступні її ознаки:

- створення вигоди для підприємств, яка може проявлятися у вигляді відхилення цін на кінцеві споживчі товари і фактори виробництва від рівноважних або у збільшенні обсягів виробництва;

- можливість визначення фінансової оцінки вигід, тобто грошової суми, на яку збільшуються доходи суб'єкта господарювання або скорочуються його витрати в результаті застосування інструментів фінансово-економічної політики;

- порушення умов конкуренції;
- відсутність зв'язку з безпосереднім виконанням державою її економічних функцій.

Спотворення конкуренції може бути особливо суттєвим, якщо одержувач допомоги має ринкову владу: тоді захід допомоги лише зміцнює це панування та послаблює конкурентні позиції інших суб'єктів господарювання [10, с. 283].

Виходячи з наведених ознак «державної підтримки підприємств», дане поняття можна визначити як заходи фінансово-економічної політики, які безпосередньо не належать до функцій держави щодо надання суспільних благ і спрямовані на створення преференційних умов діяльності окремих підприємств або сфер економіки, забезпечуючи збільшення їх доходів або скорочення витрат.

Запропонованому визначенню державної підтримки підприємств відповідають наступні інструменти фінансово-економічної політики: пряме бюджетне фінансування діяльності підприємств, податкові пільги, повне або часткове покриття державою відсотків за кредитами, державні гарантії за кредитами, списання заборгованості по

податкам та податковим зборам, регульовані тарифи на товари чи послуги, що надаються державою або державними підприємствами.

Використання того чи іншого інструменту державної підтримки підприємств буде залежати від тих цілей, яких намагається досягти держава, підтримуючи той чи інший напрямок. Наприклад, державна підтримка науково-дослідної діяльності підприємств за допомогою різних інструментів – у вигляді податкових пільг або бюджетного фінансування – матиме неоднаковий вплив на інноваційну активність суб'єктів господарювання.

Так, застосування податкових стимулів, на відміну від бюджетного фінансування, дозволяють обирати перспективні науково-дослідні проекти внаслідок дії ринкового механізму. Такі стимули можуть бути особливо важливими для наукових розробок на малих та середніх підприємствах, в той час як уряд, який має відповідні повноваження для проведення тендеру щодо надання бюджетного фінансування, може не роздягати мале підприємство як потенційного отримувача допомоги. Таким чином, за допомогою податкових пільг існує можливість забезпечити доступ до державної підтримки більш широкого кола підприємств, ніж шляхом бюджетного фінансування або державних закупівель.

Державна підтримка наукових досліджень приватного сектору може мати значний вплив на інноваційний розвиток країни, але за умови створення відповідного клімату для ведення підприємницької діяльності. У той же час, розвинуті країни (як наприклад Швейцарія) забезпечують високий рівень інвестицій приватного сектору у наукові дослідження і без значного державного втручання за рахунок створення хороших умов здійснення підприємницької діяльності та забезпечення високого рівня розвитку науково-дослідної інфраструктури та людського капіталу.

Застосування податкових стимулів для науково-дослідної діяльності зазвичай передбачає визначення:

- цільової групи отримувачів, тобто для всіх компаній чи тільки для певної групи, зокрема малих та середніх підприємств. Вона може визначатися шляхом встановлення або верхньої межі для суми податкової пільги (розмір цієї суми для великої компанії може вважатися незначним, тоді як для малого або середнього підприємства – порівняно великим), або більш високих пільгових ставок оподаткування для малих та середніх підприємств;

- поняття науково-дослідної діяльності для цілей податкової пільги та, якщо необхідно, видів такої діяльності або сфер застосування;

- склад витрат на науково-дослідну діяльність, що будуть враховуватись при визначенні податкової пільги. До таких витрат відносять витрати на заробітну плату наукового персоналу, поточні витрати на наукові дослідження, в деяких випадках – капітальні витрати (наприклад, на придбання обладнання);

- можливостей перенесення витрат на науково-дослідну діяльність на минулі чи майбутні періоди. Це особливо важливо для невеликих фірм, діяльність яких внаслідок інвестицій у науково-дослідні розробки на початкових етапах може бути збитковою і лише у подальшому приносити прибутки [11].

У сфері державної підтримки науково-дослідної діяльності підприємств застосування такого інструменту як податкові пільги забезпечує широкий доступ до такої підтримки різним суб'єктам господарювання. Цей інструмент дозволяє розвивати інноваційну діяльність за різними напрямами та видами діяльності. У свою чергу бюджетне фінансування зазвичай зосереджується на пріоритетних для економіки та суспільства напрямках науково-дослідних робіт.

Одним із специфічних інструментів фінансово-економічної політики держави є субсидування одних суб'єктів господарювання за рахунок інших. Воно відбувається у випадку, коли за рішенням уряду поставки певних товарів або надання послуг здійснюються за цінами нижчими, ніж ринкові. Наслідками таких рішень є недоотримання прибутку або нарощування збитків державної компанії, що є продавцем товару, та отримання додаткових доходів або зменшення витрат підприємств, які купують такі товари або користуються такими послугами.

Непрозорість даного виду субсидій часто не дозволяє оцінити дійсні обсяги її надання. Дана форма державної підтримки суб'єктів господарювання також не є кращим рішенням, оскільки замість стимулювання проектів з технологічного оновлення підприємств і відповідного скорочення споживання відповідних ресурсів, держава навпаки стимулює їх нарощення. У такому випадку першопричини неефективності роботи підприємства не усуваються. Відповідно до цього, субсидування одних підприємств за рахунок інших є одним з найменш прозорих та найбільш шкідливих інструментів фінансово-економічної політики.

Залежно від вибірковості застосування інструментів та заходів державної підтримки підприємств її можна поділити на горизонтальну та селективну. До селективної підтримки можна віднести інструменти та заходи, які поширюються на окремі види діяльності або підприємства, у той час як горизонтальна включає інструменти, спрямовані на підтримку максимально широкого кола учасників.

Застосування селективної державної підтримки передбачає наявність критеріїв, що обмежують можливості більшості суб'єктів господарювання скористатися відповідними бюджетно-податковими інструментами. Селективна державна підтримка створює преференційні умови для вибраних підприємств, при цьому інші компанії опиняються у менш вигідному становищі через відсутність таких умов або ж навіть зазнають негативного впливу від такої підтримки, оскільки змушені сплачувати більш високі податки для фінансування державою таких заходів. З огляду на це селективна державна підтримка є більш шкідливою для конкурентного середовища, аніж горизонтальна.

Одним із випадків селективної державної підтримки є так звана стратегія підтримки «національних чемпіонів», згідно якої держава підтримує великі компанії, які є лідерами на внутрішньому або міжнародному ринку. Одним з головних аргументів проти використання такої державної підтримки є висока ймовірність її запровадження не з огляду національних пріоритетів, а в результаті лобіювання інтересів зацікавлених промислових груп. Оскільки великі компанії забезпечують значні обсяги податкових надходжень до бюджету, а також є значними роботодавцями у межах країни, вони мають важелі впливу на державних службовців, що приймають рішення про надання державної підтримки.

Таким чином, головним недоліком селективної державної підтримки є те, що вона обмежує конкуренцію, що не тільки має негативний вплив на ті підприємства, що не одержують підтримки, але і не завжди стимулює тих, що таку підтримку отримують. На практиці ж не завжди можливо провести чітку межу між селективною та горизонтальною державною підтримкою, оскільки переважна більшість державного втручання, включаючи те, що призначене для горизонтальних цілей, надає переваги одним видам діяльності перед іншими.

Результати емпіричних досліджень показали, що вплив державної підтримки на продуктивність є позитивним у тому випадку, коли вона надається високо конкурентним секторам економіки або ж надається у спосіб, що дозволяє зберегти або посилити конкуренцію.

Для країн з невисоким рівнем доходу надзвичайно важливим є застосування горизонтальних заходів державної підтримки. Однак, більшість дослідників погоджуються з тим, що на етапі трансформації економіки до ринкових умов горизонтальна державна підтримка повинна бути доповнена селективними заходами. У такій ситуації правильний вибір секторів та галузей економіки стає ключовим фактором успіху державної підтримки, що має наступні передумови:

- орієнтація на «молоді», нетрадиційні галузі, що дозволить диверсифікувати структуру виробництва та сприятиме появі нових його видів;
- вибір галузей, що характеризуються високим рівнем внутрішньої конкуренції, або ж надання підтримки з метою збереження або стимулювання конкуренції;
- надання підтримки широкому колу підприємств у галузі;
- державна підтримка має бути інвестиційною, тобто орієнтованою на відновлення або збільшення прибутковості у майбутньому.

Таким чином, як свідчить світовий досвід, надання державою підтримки має бути лише в такому обсязі, який є необхідним і пропорційним цілі, що планується досягти. Саме за таких умов закладається механізм, який би дозволив порівнювати здобутки та реалії соціально-економічного життя із встановленими урядом пріоритетами розвитку країни [12, с. 264].

Можливості щодо здійснення регулювання економіки інструментами фінансово-економічної політики визначаються рівнем розвитку інституційного середовища, розвиненістю системи державного управління та її відповідністю ринковому середовищу, ступенем відповідності законодавства існуючим економічним реаліям.

Висновки. Мета фінансово-економічної політики держави полягає у створенні вигідних умов для окремих підприємств та порушенні умов конкуренції. Використання її інструментів потребує безпосереднього виділення коштів із державного бюджету країни або призводить до зменшення його доходної частини. Механізм надання державної підтримки підприємствам обумовлює її поділ на горизонтальну та селективну. Інструменти горизонтальної фінансово-економічної політики передбачають залучення найбільш широкого кола учасників і, тому, найменш негативно впливають на конкурентне середовище. Горизонтальна фінансово-економічна політика має на меті досягнення конкретних цілей, прикладами яких можуть бути підтримка малого та середнього підприємництва, захист навколишнього середовища, енергозбереження, зменшення рівнів безробіття, стимулювання інноваційної діяльності тощо. Найбільш популярними та широко застосовуваними інструментами фінансово-економічної політики у розвинутих країнах наразі виступають субсидії та податкові пільги. Складність порівняння обсягів наданих субсидій у різних країнах пояснюється використанням різних підходів до визначення поняття «субсидії».

Список використаної літератури

1. Ковалишин У.В. Облікова політика, як фінансово-економічний інструмент регулювання діяльності підприємства / У.В. Ковалишин // Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. – 2010. – Вип. 7(2). – С. 58-66; Kovalyshyn U.V. Oblikova polityka, yak finansovo-ekonomichnyi instrument rehulivuvannia diialnosti pidpriemstva / U.V. Kovalyshyn // Ekonomichni nauky. Serii: Oblik i finansy. – 2010. – Vyp. 7(2). – S. 58-66.
2. Процько О.В. Нетрадиційний інструментарій грошово-кредитної політики в умовах глобальної фінансової кризи: особливості застосування / О.В. Процько // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка. – 2011. – Вип. 9. – С. 182-191; Protsko O.V. Netradytsiinyi instrumentarii hroshovo-kredytnoi

polityky v umovakh hlobalnoi finansovoi kryzy: osoblyvosti zastosuvannya / O.V. Protsko // Naukovyi visnyk Akademii munitsypalnoho upravlinnia. Serii : Ekonomika. – 2011. – Vyp. 9. – S. 182-191.

3. Гатаулліна Е.І. Державна фінансова політика як інструмент економічного зростання / Е.І. Гатаулліна // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. – 2014. – Вип. 3. – С. 220-228; Hataullina E.I. Derzhavna finansova polityka yak instrument ekonomichnoho zrostantia / E.I. Hataullina // Visnyk Chernivetskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu. Ekonomichni nauky. – 2014. – Vyp. 3. – S. 220-228.

4. Степанова Г.М. Фінансова політика як інструмент економічного розвитку країни / Г.М. Степанова // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. – 2014. – Вип. 3. – С. 271-281; Stepanova H.M. Finansova polityka yak instrument ekonomichnoho rozvytku krainy / H.M. Stepanova // Visnyk Chernivetskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu. Ekonomichni nauky. – 2014. – Vyp. 3. – S. 271-281.

5. Шелудько В.М. Оцінка практики застосування інструментів фінансової та грошової політик в Україні / В.М. Шелудько, О.В. Вірченко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2009. – Вип. 107-108. – С. 114-117; Sheludko V.M. Otsinka praktyky zastosuvannya instrumentiv finansovoi ta hroshovoi polityk v Ukraini / V.M. Sheludko, O.V. Virchenko // Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika. – 2009. – Vyp. 107-108. – S. 114-117.

6. Луніна І.О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин: монографія / І.О. Луніна. – К.: Наукова думка, 2006. – 432 с.; Lunina I.O. Derzhavni finansy ta reformuvannia mizhbiudzhethnykh vidnosyn: monohrafiia / I.O. Lunina. – К.: Naukova dumka, 2006. – 432 s.

7. Про державну допомогу суб'єктам господарювання / Закон України № 1555-VII від 1 липня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1555-18>; Pro derzhavnu dopomohu subiektam hospodariuvannia / Zakon Ukrainy # 1555-VII vid 1 lypnia 2014 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1555-18>.

8. Державна допомога виробникам в Україні: реформування відповідно до норм СОТ та ЄС / За ред. Касьянова С. – К.: Нора-Друк, 2014. – 86 с.; Derzhavna dopomoha vyrobnykam v Ukraini: reformuvannia vidpovidno do norm SOT ta YeS / Za red. Kasianova S. – К.: Nora-Druk, 2014. – 86 с.

9. Угода про субсидії та компенсаційні заходи СОТ від 15.04.1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>; Uhoda pro subsydiï ta kompensatsiïni zakhody SOT vid 15.04.1994 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

10. Бугаєнко Н. М. Формування ефективної системи контролю за наданням та використанням державної допомоги в Україні // Сталій розвиток економіки. – 2011. – №3(6). – С. 282-287; Buhaienko N. M. Formuvannia efektyvnoi systemy kontroliu za nadanniam ta vykorystanniam derzhavnoi dopomohy v Ukraini // Stalyi rozvytok ekonomiky. – 2011. – #3(6). – S. 282-287.

11. R&D tax incentives: rationale, design, evaluation / The Organization for Economic Co-operation and Development [Electronic resource]. – Mode of access: <https://www.oecd.org/sti/ind/46352862.pdf>.

12. Бугаєнко Н. М. Особливості регулювання державної допомоги на регіональні цілі розвитку в Україні // Формування ринкової економіки: зб. наук. праць. – Спец. вип.: у 2 ч. Регіональний розвиток України: проблеми та перспективи / ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана»; відп. ред. С. Фіялка. – К.: КНЕУ, 2011. –

Ч. 1. – С. 263-270; Buhaienko N. M. Osoblyvosti rehuliuвання derzhavnoi dopomohy na rehionalni tsili rozvytku v Ukraini // Formuvannia rynkovoї ekonomiky: zb. nauk. prats. – Spets. vyp.: u 2 ch. Rehionalnyi rozvytok Ukrainy: problemy ta perspektyvy / DVNZ «Kyivskiy nats. ekon. un-t im. V. Hetmana»; vidp. red. S. Fialka. – K.: KNEU, 2011. – Ch. 1. – S. 263-270.

Стаття надійшла до редакції 18.01.2017.

P.O. Skok

KEY INSTRUMENTS AND MECHANISMS OF FINANCIAL-ECONOMIC POLICY

The article discusses the essential characteristics and features of using basic tools of financial and economic policy in the field of business support. The author stresses that state financial policy is to be investigated as weighty component of economic regulation because strengthening the effectiveness of fiscal and monetary policy can strengthen effectiveness of structural changes in the economy. State support of entrepreneurship can be implemented using a wide range of available financial instruments, the main of which is the subsidy. Along with this, the key feature of all instruments and mechanisms of financial-economic policy is that they require direct funding from the budget. The concept of subsidy defined as all forms of state intervention in the economy, which resulted in changing the prices of goods and factors of production (and competition) in favor of certain enterprises. Subsidies are also considered as financial transfer in favor of companies, so this concept is interpreted in a narrow context.

Different application of the term subsidies under various approaches leads to difficulty in comparing the volume of subsidies in different countries. Since different subsidies have different effects on competition and trade, the WTO Agreement provides for a differentiated approach to the use of various subsidies. The Agreement limits only the use of targeted subsidies that distort free competition, resource allocation in the economy and harm trade. At the same time, the use of untargeted subsidies is permitted under WTO. Depending on the selectivity of tools and measures of government support, it can be divided into horizontal and selective. Selective support includes instruments and measures that apply to certain activities or enterprises, while the horizontal includes tools to support the widest range of participants. Application of horizontal measures of state support is very important for low income countries. However, most researchers agree that a transitional economy's horizontal state support should be complemented with selective one. One of the specific instruments of financial and economic policy is subsidizing some economic entities by others. It occurs when a government decides to supply certain goods or services at price lower than market one.

The results of the research make it possible to make a conclusion that state financial support should be provided only to the extent that is necessary and proportionate to the objectives to be achieved. Under these conditions, it is possible to compare achievements and realities of socio-economic life with the priorities set by the Government.

Key words: financial transfers, subsidies, tax incentives, government support, competition, financial and economic policy.